

1. ☉ Kalif Omars pagt med de kristne

Omars pagt omhandler den måde, hvorpå kristne skulle behandles i de områder, der blev erobret af muslimerne. Den afspejler samtidig behovet for at finde en måde at komme overens med de store kristne befolkningsgrupper, der kom under muslimsk herredømme. Dokumentet føres normalt tilbage til kaliffen Omar (634-644), men er muligvis et produkt af senere lovarbejde. Ud over de anførte betingelser skulle de kristne betale en beskyttelsesskat, fordi de ikke gjorde militærtjeneste.

I Allah, den Nådiges, den Barmhjertiges navn!

Dette er et dokument til Omar fra de kristne fra den og den by. Da I [:muslimerne] rykkede frem mod os [:de kristne], bad vi jer beskytte os, vore efterkommere, vore ejendele, og andre kristne, og vi lavede denne aftale med jer: at vi i vores by eller i forstæderne ikke vil opføre nye klostre, kirker, celler eller eneboerhytter; at vi ikke vil reparere sådanne bygninger, der måtte styrte sammen, eller forny de, der måtte ligge i de muslimske kvarterer i byen; at vi ikke vil nægte muslimer adgang til vore kirker hverken om dagen eller om natten; at vi vil åbne portene for passagerer og rejsende; at vi vil modtage enhver rejsende muslim i vore hjem og give dem mad og logi i tre dage; at vi ikke vil give ly til nogen spion i vore kirker eller huse, eller skjule muslimernes fjender.

At vi ikke vil undervise vore børn i koranen; at vi ikke vil lave et skue ud af den kristne religion og heller ikke indbyde nogen til at antage den; at vi ikke vil forhindre nogen af vore slægtninge i at antage islam, hvis de ønsker det. At vi vil ære muslimerne og rejse os i vore forsamlinger, når de ønsker at tage plads; at vi ikke vil efterligne dem i vores påklædning, hverken i kappe, turban, sandaler, eller skilning i håret; at vi ikke vil gøre brug af deres talemåder og heller ikke antage deres efternavne; at vi ikke vil ride med sadel, eller bære sværd, eller anskaffe os våben, eller bære dem, eller indgravere arabiske inskriptioner i vore ringe; at vi ikke vil sælge vin; at vi vil klippe vores hår foran på hovedet; at vi vil holde os til vores egne typer påklædning, hvor end vi måtte være; at vi vil bære bælte rundt om livet.¹

At vi ikke vil fremvise korset på vores kirker eller fremvise vores kors eller vores hellige bøger i muslimske gader eller på deres markedspladser; at vi vil svinge dæm-

pet med vore skralder i vore kirker²; at vi ikke vil fremsige vore ritualer højlydt, når muslimer er tilstede; at vi ikke vil bære palmegrene eller vore billeder i procession i gaderne; at vi ved begravelse af vore døde ikke vil synge højlydt eller bære tændte lys i de muslimske gader eller på deres markedspladser; at vi ikke vil anskaffe nogen slaver, der allerede har været i muslimernes besiddelse; ikke vil udspionere deres huse; og at vi ikke vil slå nogen muslim.

Alt dette lover vi at overholde; på vegne af os selv og andre kristne, mod at få beskyttelse fra jer til gengæld, og hvis vi bryder nogen af betingelserne i denne aftale, så mister vi jeres beskyttelse, og I er fri til at behandle os som fjender eller oprørere.

Fra J. R. Marcus: "The Jew in the Medieval World", Hebrew Union College Press 1999.

¹ Ikke-muslimer bar læder- og fløjsbælter, muslimerne bar stof- og silkebælter.

² Skralder eller klokker, der kaldte folk til kirke eller synagoge.

2. ☉ Pave Urban 2.'s tale i Clermont i 1095

Pavens tale, der udløste det første korstog, findes i en række forskellige udgaver. Denne er af Fulcher af Chartres, der menes at have været til stede i Clermont, og som efterfølgende deltog i korstoget. Fulcher skrev sin krønike om korstoget mellem 1101 og 1128. Paven har netop behandlet en række spørgsmål vedrørende kristendommen i vest:

III.

(...)

2. Nu da I, Guds sønner, har lovet med stor styrke, over for Gud, at holde fred mellem jer, og trofast at opretholde kirkens love, er der arbejde at gøre, for I må vende jeres oprigtigheds styrke (...) til en anden sag, der angår jer og Gud. I må komme jeres brødre i Østen, der har brug for jeres hjælp, og som allerede har bedt om den mange gange, til undsætning.

3. For, som de fleste af jer har hørt, er tyrkerne, af persisk race, trængt ind over grænserne i Romania¹ helt frem til Middelhavet, til det punkt de kalder Skt. Georgs Arm². De har besat mere og mere af de kristnes land, har besejret dem i syv slag, og har dræbt dem og taget dem til fange, har hærget kirkerne og har plyndret Guds rige. Hvis I dvaskt tillader, at dette fortsætter meget længere, vil Guds trofaste undersåtter blive stadig mere undertrykt.

4. Hvad angår denne sag, formaner jeg, – ikke jeg, men Herren formaner jer, Guds budbringere til at overbevise alle, både riddere og fodfolk, både rig og fattig, til i talrige kundgørelser at kæmpe for at hjælpe med at udstøde denne gudløse race fra vore kristne lande før det er for sent.

5. Jeg taler til dem, der er til stede her. Jeg sender bud til dem, der ikke er her. Kristus befaler det. Syndernes forladelse vil blive givet til dem, der drager af sted,

En korsfarer vender hjem. Romantisk historiemaleri fra 1835 af den tyske maler Carl Friedrich Lessing.

hvis de ender deres liv, til lands, til søs, eller i kamp mod hedningene. Jeg, der har fået overdraget denne magt af Gud, tilstår dette til dem, der drager af sted.

6. Oh, hvilken vanære, hvis et så foragtet og tilbagestående folk, holdt fangen af djævl, således kunne besejre et folk, der er udstyret med den almægtige Guds tillid, og strålende i Kristi navn. Oh, hvor mange onde ting vil ikke blive bebrejdet jer af Herren selv, hvis ikke I hjælper dem, der som jer bekender sig til den kristne tro.

7. Lad de, der er vant til at føre private krige ødselt mod de troende, drage af sted mod de vantro i en krig, der er værd at påtage sig nu, og afslutte den sejrrigt. Lad de, der indtil for nylig var røvere, blive Kristi soldater. Lad de, der har kæmpet mod brødre og slægtninge, på ret vis nu kæmpe med barbarerne. Lad de, der for ikke længe siden blev lejet for nogle få sølvmonter, nu vinde evig belønning. Lad de, der har udmattet sig på legeme og sjæl, arbejde for den dobbelte belønning. Hvad mere kan der siges. De der er tyngt af sorg her vil blive glade dér. De, der er fattige her vil blive rige dér, og Herrens fjender her vil blive hans venner dér.

8. Lad ikke noget forsinke dem, der ønsker at drage af sted. Når de har samlet de penge, de skyldes, og udgifterne til rejsen, og når vinteren er ovre og foråret begyndt, lad dem modigt drage af sted med Gud som vejviser.

IV.

1. Efter at disse ord var talt, var tilhørerne fyldt af glødende begejstring. Intet i verden kunne være mere ærefuldt end at deltage i dette forehavende, og mange af tilhørerne sværgede højtideligt at ville drage af sted og tilskynde dem, der ikke var til stede, til det samme. Der var iblandt dem en Biskop af Le Puy, Adhémar var hans navn, der efterfølgende, som pavens stedfortræder, vist og tankefuldt, kommanderede Guds hær, og ansporede dem til energisk at fuldføre deres forehavende.

¹ Del Østromerske Rige/Byzans

² Bosporus-strædet

3. © Al-Qazvini om frankernes hjemlande

Geografen al-Qazwini (død 1283) beskriver i sit værk "Landenes Monumenter og Indbyggernes Historie" frankernes hjemlande og deres kendetegn. Frankerne er den arabiske betegnelse for de kristne vesteuropæere.

Frank-land, et mægtigt land og et vidtstrakt kongedømme i de kristnes rige. Dets kulde er meget stor, og dens luft er tyk på grund af den ekstreme kulde. Det er fuldt af gode ting og frugter og afgrøder, rigt på floder, rigelig på landbrugsprodukter, fuld af opdyrket land og kvæg, træer og honning. Der findes mange slags vildt dér og også sølvminer. De smeder meget skarpe sværd dér, og sværdene fra Frank-land er skarpere end sværdene fra Indien.

Dets folk er kristne, og de har en konge der besidder mod, stort antal [folk], og magt til at herske. han har to eller tre byer på kysten af havet på denne side, midt blandt Islams lande, og han beskytter dem fra sin side. Når Muslimerne sender styrker til dem for at erobre dem, sender han styrker fra sin side for at forsvare dem. Hans soldater er vældigt modige, og i kampens stund overvejer de end ikke flugt, men foretrækker døden. Men man ser ikke nogen mere snavsede end dem. De er et troløst folk og af nedrig natur. De vasker eller bader sig ikke mere end en eller to gange om året, og så i koldt vand, og de vasker ikke deres klæder, fra det øjeblik de tager dem på, til de falder fra hinanden. De barberer deres skæg, og efter barberingen anlægger de kun frastødende skægstubbe. En af dem blev spurgt om skæggets barbering, og han sagde: "Hår er en overflødighed. I fjerner det fra jeres kønsdele, så hvorfor skulle vi efterlade det i vores ansigter?"

Fra Carole Hillenbrand: "The Crusades – Islamic Perspectives", Routledge New York 2000.

5. ☉ Om de spanske kristnes begejstring for muslimsk kultur

Paul Alvarus, en kristen tænker i Cordoba o. 850, tilhørte en gruppe, kendt som de spanske martyrer, der så islam som et varsel om de sidste dages komme, og derfor ofrede sig for deres kristne tro. Her beskriver Paul Alvarus, hvordan tidens unge kristne lod sig besnære af den muslimske kultur.

De kristne elsker at læse arabernes digte og romantiske fortællinger; de studerer arabiske teologer og filosoffer, ikke for at gendrive dem, men for at danne sig et korrekt og elegant arabisk. Hvor er lægfolkene, der nu læser latinske kommentarer til den Hellige Skrift, eller som studerer evangelierne, profeterne eller apostlene? Ak! Alle talentfulde unge kristne læser og studerer arabiske bøger med entusiasme. De samler sig, for store summer, umådelige biblioteker. De foragter den kristne litteratur som uværdig til deres opmærksomhed. De har glemt deres sprog. For hver eneste, der kan skrive et brev til en ven på latin, er der tusind, der kan udtrykke sig på arabisk med elegance og skrive bedre digte på det sprog end araberne selv.

6. ☉ Siete Partidas – Spansk lovsamling om muslimers stilling

Lovsamlingen, som er fra begyndelsen af 1300-tallet, blev påbegyndt på initiativ af Kong Alfonso X af Kastilien (1252-1284). Den indeholdt også love, der gjaldt jøder og muslimer, som levede under kristent herredømme. Maurerne var en generel betegnelse for muslimerne i Spanien.

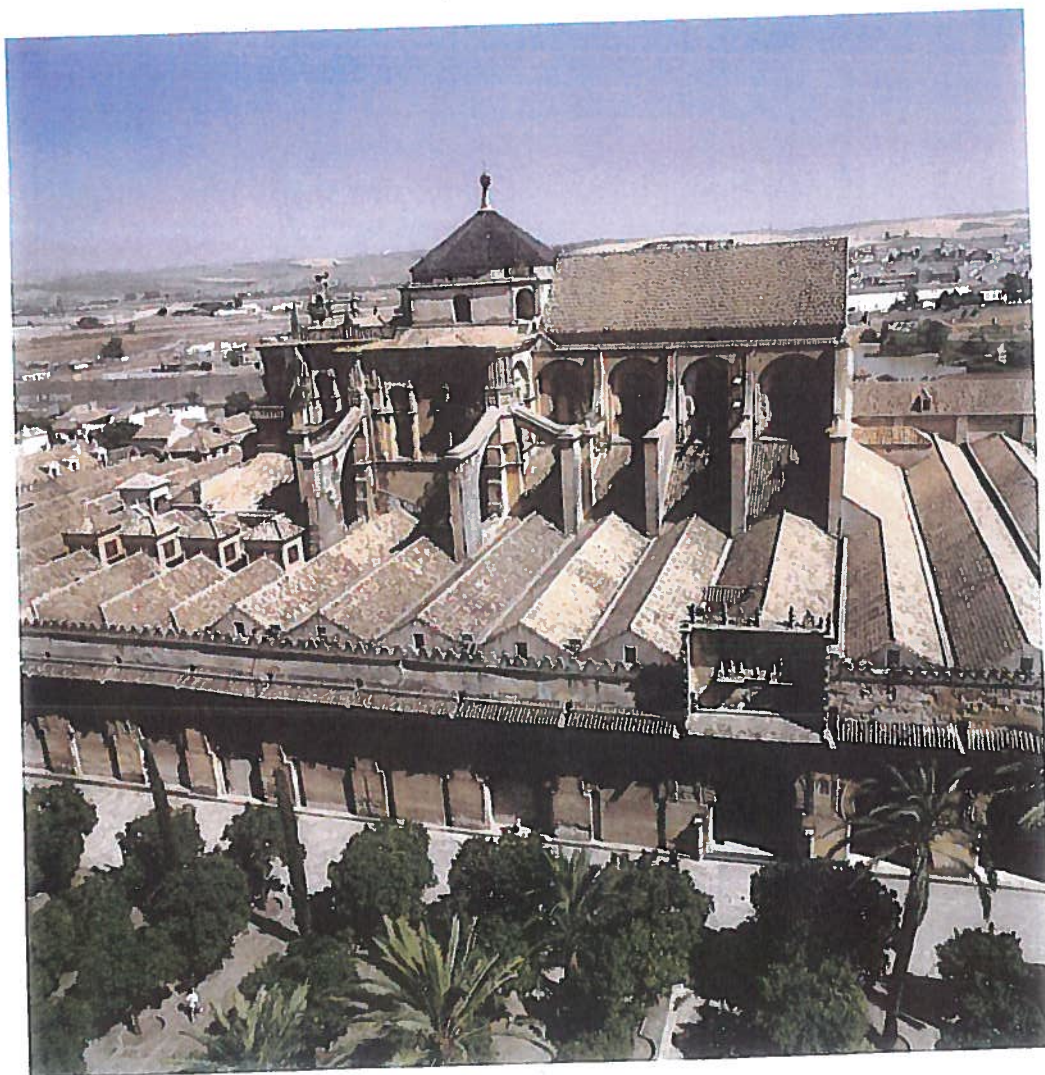
Om maurerne

Vi bestemmer, at maurerne skal leve blandt de kristne på samme måde (...) som jøderne skal gøre, ved at adlyde deres egen lov og ikke krænke vores. Maurerne må dog ikke have nogen moskeer i kristne byer eller udføre deres religiøse handlinger offentligt i overværelse af andre mennesker. Moskeerne, som de tidligere besad, skal tilhøre kongen, og han kan give dem til hvem, han ønsker. På trods af, at maurerne ikke tilhører en god religion, skal deres ejendom ikke stjæles fra dem eller tages med magt, så længe de lever blandt kristne, og vi påbyder, at hvem, der end overtræder denne lov, skal betale en sum, lig med det dobbelte af værdien af det, han tog.

Kristne bør omvende maurerne med venlige ord, og ikke med tvang

Kristne bør bestræbe sig på at omvende maurerne ved at få dem til at tro på vor religion og bringe dem ind i den med venlige ord og passende tale, og ikke med vold eller tvang, for hvis det skulle være Vorherres vilje at bringe dem ind i troen, og få dem til at tro med magt, kan han bruge tvang mod dem, hvis det er det, Han ønsker, siden Han har fuld magt til det (...)

Den straf en kristen, der er blevet maurer, fortjener
Mennesker bliver nogen gange sindssyge og mister deres dømmekraft, som fx hvor ulykkelige personer, og de der mistet ethvert håb, afsværges troen på Vor Herre Jesus Kristus og bliver maurere. Og der er nogle af dem, som bliver foranlediget til at gøre dette i ønsket om at leve efter deres skikke, eller på grund af tabet af en slægtning, der er blevet dræbt eller er død, eller fordi de har mistet deres ejendom og er blevet fattige, eller på grund af ulovlige handlinger som de har begået, i frygt for straffen som de fortjener på grund af dem. Og når de foranlediges til at gøre sådan noget af en af de førnævnte grunde, eller af andre lignende grunde, er de skyldige i meget stor ondskab og forræderi, for de burde ikke opgive troen på Vor Herre Jesus Kristus, ved hvilken de vil blive frelst og få evigt liv, på grund af tab eller lidelse, der måtte ramme dem, eller for nogen profit, rigdomme, lykke og held, eller fornøjelse som de måtte forvente at opnå i denne verden.

Moskeen i Cordoba (700-900 tallet). Efter den kristne erobring i 1236 blev moskeen omdannet til kirke.

Vi bestemmer derfor, at alle, der er skyldige i denne ondskab, skal miste alle deres ejendele og ikke have ret til nogen andel af dem, men at alt skal tilhøre deres børn (hvis de har nogen), som forbliver urokkelige i vor tro og ikke afsværger den, og hvis de ikke har nogen børn, skal deres ejendom tilhøre deres nærmeste slægtninge indtil tiende led, som forbliver urokkelige i de kristnes tro, og hvis de hverken har børn eller slægtninge, skal alle deres ejendomme overgå til det kongelige skatkammer, og, i tilføjelse hertil, bestemmer vi, at hvis nogen person, der har begået en sådan forbrydelse, træffes inden for nogen del af vore områder, skal han dræbes.

Den straf en maurer og en kristen kvinde fortjener, som har haft samleje med hinanden. Hvis en maurer har kønslig omgang med en kristen jomfru, bestemmer vi, at han skal stenes, og at hun, første gang hun begår forseelsen, skal miste halvdelen af sin ejendom, og at hendes far, mor, eller bedstefar skal have den, og hvis hun ikke har sådanne slægtninge, at det skal tilhøre kongen. For den anden forseelse skal hun miste al sin ejendom, og de førnævnte arvinger skal overtage den, hvis hun har nogen, og hvis hun ikke har nogen, skal kongen være berettiget til den, og hun skal dræbes. Vi bestemmer og beordrer, at den samme regel gælder, hvis det er en enke, der begår denne forbrydelse. Hvis en maurer har kønslig omgang med en gift kristen kvinde, skal han stenes til døde, og hun skal placeres i sin mands varetægt. Han har lov til at brænde hende til døde eller løslade hende eller gøre, hvad han har lyst til med hende. Hvis en maurer har kønslig omgang med en tarvelig kvinde, der hengiver sig til hvem som helst, skal de, for den første forbrydelse, drives gennem byen med pisk, og anden gang skal de dræbes.

Fra O. R. Constable: "Medieval Iberia", University of Pennsylvania Press 1997.

7. © Civilisationernes sammenstød

Den amerikanske Harvard-professor Samuel P. Huntington offentliggjorde i 1993 en artikel med titlen "Civilisationernes sammenstød". Verden består ifølge Huntington af 7-8 civilisationer, men han skriver mest om to af dem, nemlig den muslimske og den vestlige.

Konflikter langs brudfladen mellem den vestlige og islamiske civilisation har stået på i 1300 år. Efter grundlæggelsen af islam afsluttedes den arabiske og mauriske bølge mod nord og vest ved Tours i 732. Fra det 11. til det 13. århundrede forsøgte korsfarerne med midlertidig succes at bringe kristendommen og kristen lov til det hellige land. Fra det 14. til det 17. århundrede forrykkede de tyrkiske osmanner atter balancen og øgede deres indflydelse i Mellemøsten og på Balkan. De indtog Konstantinopel og belejrede i to omgange Wien. I det 19. og tidligt i det 20. århundrede, da osmannernes magt svandt ind, tog England, Frankrig og Italien kontrollen over det meste af Nordafrika og Mellemøsten.

Efter 2. Verdenskrig begyndte Vesten igen at trække sig tilbage; kolonimagterne

forsvandt, og først arabisk nationalisme og siden hen islamisk fundamentalisme begyndte at manifestere sig, Vesten blev dybt afhængig af landene omkring den Persiske Golf på grund af deres energi; de muslimske lande, der var rige på olie, blev rige på penge og, når de ønskede det, rige på våben. Adskillige krige fandt sted mellem arabere og Israel (som var blevet grundlagt af Vesten). Frankrig kæmpede en blodig og ubarmhjertig krig i Algeriet op gennem det meste af 1950'erne, britiske og franske styrker invaderede Egypten i 1956, amerikanske styrker gik ind i Libanon i 1958, og vendte senere endnu en gang tilbage; de angreb Libyen og indlod sig i adskillige militære sammenstød med Iran og med arabiske og islamiske terrorister, der blev støttet af mindst tre forskellige mellemøstlige regeringer og anvendte de svages våben og bombede vestlige fly og installationer og tog vesterlændinge som gidsler. Denne krigsførelse mellem arabere og Vesten kulminerede i 1990, da USA sendte en massiv hær til den Persiske Golf for at forsvare nogle arabiske lande mod aggressionerne fra et andet. En af eftervirkningerne af denne operation er, at NATO-planlægning i højere grad er fokuseret på den potentielle trussel og ustabilitet langs dets sydlige rækker.

Det er usandsynligt, at den århundreder lange militære interaktion mellem Vesten og islam vil forsvinde. Den kan derimod blive mere omsiggribende (...)

På begge sider bliver interaktionen mellem islam og Vesten set som et civilisationernes sammenstød. Vestens "næste konfrontation", bemærker M. J. Akbar, en indisk muslimsk forfatter, "vil med sikkerhed komme fra den muslimske verden. Det er fra denne række af muslimske lande, fra Maghreb til Pakistan, at kampen om en ny verdensorden vil begynde".

Bernard Lewis når til en lignende konklusion: "Vi står ansigt til ansigt med en stemning og bevægelse, som langt overskrider konkrete stridspunkter, politiske anskuelser og de regeringer, der efterstræber disse. Dette er intet mindre end et civilisationernes sammenstød – den måske irrationelle, men sikre, historiske reaktion fra en oldgammel rival mod vores jødisk-kristne arv, vores sekulære nutid og den verdensomspændende udbredelse af begge disse."

Fra Samuel P. Huntington: "Civilisationernes sammenstød", Informations Forlag 2006.